

ACTIVITEITENVERSLAG 2022

INHOUDSTAFEL

NOOD AAN RUIMTE	5
INSPIREREND FESTIVAL	7
INVESTERINGSFONDS	9
PROJECTWERKING	29
REGULIERE WERKING	45
CERTIFICERINGSAUTORITEIT	55

NOOD AAN RUIMTE

We werden de afgelopen tijd geconfronteerd met een veelheid aan economische uitdagingen. De coronapandemie, stijgende grondstoffenprijzen, hoge inflatie, enorme energiekosten, ... maken ons ondernemen moeilijk. Maar gelukkig kan de Provincie Oost-Vlaanderen steunen op een economische dynamiek die onze welvaart stuwt, zodat we vertrouwen kunnen blijven hebben in de toekomst.

Een probleem waar we echter blijvend mee geconfronteerd worden, is het gebrek aan voldoende ruimte voor economie. We stellen in toenemende mate vast dat de ruimtevraag van ondernemingen in onze provincie niet kan worden ingevuld en dus een rem plaatst op de toekomst. Gelukkig hebben we ook ruimte in North Sea Port en de Waaslandhaven, de twee havens op Oost-Vlaams grondgebied, samen goed voor 7.000 hectare havengebied. Uiteraard is ook hier de vraag hoog en de selectie – terecht – streng en gericht.

De duurzame activiteiten van de POM Oost-Vlaanderen brengen hierin gericht soelaas door onder andere piloot- en voorbeeldprojecten te creëren. Het voorliggende activiteitenverslag is hiervan een goede samenvatting. De POM Oost-Vlaanderen participeert, ontwikkelt, motiveert en brengt gericht steun en expertise in.

Het activeren, herontwikkelen en verduurzamen van bestaande bedrijventerreinen is niet eenvoudig maar wel dé piste waarop ingezet wordt. Ook de nood aan continu blijven innoveren vindt bij de POM gehoor door de volle schaal initiatieven zoals het unieke test- en opleidingscentrum Fabriek Logistiek en de verduurzaming op bedrijventerreinen vanuit het Emma Leclercq Fonds.

Ziet u samenwerkingskansen? Altijd welkom!

An Vervliet
voorzitter

Dieter Geenens
algemeen directeur

INSPIREREND FESTIVAL

Na twee digitale edities was er het eerste échte Festival van de Toekomst. Samen met zo'n vierhonderd enthousiaste aanwezigen kwamen we in het Leitheater in Deinze te weten hoe de toekomst er voor onze economie in Oost-Vlaanderen uit zal zien. Innovatief, dat is zeker!

VIER KLEPPERS OP HET PODIUM

Thierry Geerts, de verantwoordelijke voor Google in België, toonde aan dat de digitalisering ons niet minder maar juist méér mens maakt, waardoor we als mens zélf geëvolueerd zijn naar een nieuwe mensensoort: de 'homo digitalis', meer mens dan ooit.

En je moet helemaal niet naar Amerika om iets bijzonders te doen in de ruimte: ook in Oost-Vlaanderen worden er bijzondere ruimtevaartprojecten gerealiseerd. **Stijn Ilsen**, ruimtevaartingenieur bij QinetiQ Space in Kruibekke, vertelde over Belgische satellieten, over een missie om de aarde te beschermen tegen een asteroïde-inslag en over bemande missies naar de maan en Mars.

Voor **Yasmien Naciri**, algemeen manager Innovatiecentrum Werk, bestaat er geen innovatie zonder kritische zelfreflectie. Zo moet innovatie helemaal niet kostelijk en radicaal zijn. Inspirerende cases maakten het verhaal heel vatbaar.

En trendwatcher **Tom Palmaerts** nam ons mee op een trip 'nostalgisch toekomstdenken' richting Futropolis. Door kleine trillingen te kaderen in grote evoluties en trends kunnen we mogelijke toekomst voorstellen. We maakten kennis met de maatschappelijke fenomenen die de volgende tien jaar belangrijk zijn.

UNIEKE BELEVINGSMARKT VOL INNOVATIE

Tijdens een bruisende belevingsmarkt zagen we met welke innovaties onze hogescholen en universiteiten volop aan het experimenteren zijn. Zo wil **HOGENT** hennep verwerken tot een kwalitatief textielproduct, geeft de 'low impact runner' van **UGent** muzikale feedback aan een looper, zodat die zijn loopstijl kan aanpassen om de belasting te doen dalen. En de intelligente rollator van **Odisee** geeft via visuele en auditieve signalen feedback om het gangpatroon bij te sturen. **Artveldehogeschool** toonde projecten in de sectoren welzijn, zorg en dienstverlening waar digitalisering het verschil maakt. **KU Leuven** liet geblinddoekt het verschil proeven tussen traditionele worst en vegetarische/veganistische worstanalogen. En **Fabriek Logistiek** liet een autonome mobiele robot los op de belevingsmarkt.

Innovation Playground kwam volop tot leven tijdens dit Festival van de Toekomst. Een samenwerking tussen Dienst Innovatie & Ondernemen, EROV en de POM die vol enthousiasme doet uitkijken naar nieuwe realisaties!

INVESTERINGSFONDS

ONTWIKKELING TECH LANE GHENT (TLG) (i.o.v. Provincie Oost-Vlaanderen)

In het zuiden van Gent en in de onmiddellijke nabijheid van de verkeerswisselaar E17/E40 ontwikkelt de POM, samen met verschillende partners, het 57 ha groot regionaal bedrijventerrein Eiland Zwijnaarde. Door de ligging van het terrein tussen de ringvaart en het Scheldekanaal gaat de keuze voor bedrijvigheid uit naar watergebonden logistiek. Daarnaast is het terrein ook uitstekend gelegen voor kennis- en innovatieve bedrijven. Dankzij de aanwezigheid van de universiteit en vele onderzoeksinstituten is Gent immers een aantrekkingspool voor deze bedrijven (www.techlane.be).

Bouw in verschillende zones

In de workspace wordt volop gebouwd door Tech Lane Ghent Xcellerator voor de opstart van het bedrijf CarT-J&J-Legend. In het bedrijf zullen bloedstalen een behandeling krijgen zodat deze patiënten kunnen helpen bij het overwinnen van bepaalde soorten kanker. Om de bouwheer tegemoet te komen werden een aantal gebruiksrechten afgesproken tussen Xcellerator en Eiland Zwijnaarde nv.

Op het deel Campus, het meest oostelijke deel, wordt verder gebouwd aan de vestiging van het onderzoekscentrum van het VIB, het Vlaams Instituut voor Biotechnologie.

TLG Science Park nv werkte verder aan de aanleg van het binnengebied van de Campuszone.

De vennootschap voor de ontwikkeling van het Parkgebouw werd opgericht onder de naam nv Parkgebouw Tech Lane en de voorbereidingen voor de aanbesteding van de werken werden in 2022 genomen.

Eiland Zwijnaarde nv bekommert zich dagdagelijks om het opvolgen en afstemmen van de werven en het aanpakken van een aantal problemen zoals deze rond de waterhuishouding van het terrein.

Beheer via vzw Eiland Zwijnaarde

De vzw die instaat voor het bedrijventerreinmanagement op Eiland Zwijnaarde kreeg in 2022 een nieuwe naam. Voortaan gaat zij door het leven als 'vzw Eiland Zwijnaarde' in plaats van 'vzw Bedrijventerreinmanagement Tech Lane Ghent Eiland Zwijnaarde'. De POM is een van de stichtende leden. Janssen Pharmaceutica, VIB BIO-Incubator en VDAB werden in 2022 lid van de vzw en traden toe tot het bestuursorgaan.

Op die manier werd de vzw nog meer de vereniging van en voor bedrijven. In 2022 organiseerde de vzw zich vooral rond mobiliteit, communicatie en interne processen.

Op het vlak van **mobiliteit** werd actie ondernomen om het foutparkeren aan te pakken door te flyeren, in gesprek te gaan met bedrijven en te zoeken naar structurele oplossingen. Op de maaiveldparking werd door Eiland Zwijnaarde nv een systeem van toegangscontrole uitgerold, dat door de vzw mee ondersteund werd. De vzw stond onder meer in voor de onboarding van de bedrijven en het stroomlijnen van de achterliggende processen. Ook de inrichting en opvolging van de shuttle werd van SPITS overgenomen. Tot slot werden twee sensibiliseringsacties rond mobiliteit georganiseerd in het kader van de week van de mobiliteit. De ene actie was gericht op fietsers, de andere op de shuttlegebruikers.

Qua **communicatie** werden gesprekken aangeknoopt met diverse bedrijven en partijen die actief zijn op Eiland Zwijnaarde. Zowel de werking als de dienstverlening werden telkens uitgelegd. Een info- en een opleidingsmoment over de toegangscontrole werden georganiseerd voor de bedrijven. Daarnaast werden geregeld nieuwsbrieven opgemaakt en uitgestuurd over onder meer het beheer van de maaiveldparking, omleidingen die van kracht zijn, werken die werden uitgevoerd, zand op de fietspaden, wijzigingen in de dienstregeling van de shuttle, enzovoort. Ook de website werd verder geoptimaliseerd. Het parkmanagement van de vzw nam haar rol op als aanspreekpunt en beantwoordde heel wat vragen van bedrijven.

De **interne processen** van de vzw werden verder gestroomlijnd inzake taakverdeling parkmanagement, contactenbeheer, administratie bestuursorgaan/algemene vergadering, ledenwerving en facturatie. De statuten van de vzw werden eveneens aangepast in functie van het nieuwe Wetboek van Venootschappen en Verenigingen.

Om het werkjaar feestelijk af te sluiten werden alle leden en belanghebbenden uitgenodigd op de eindejaarsdrink, een initiatief van de vzw Eiland Zwijnaarde in samenwerking met de nv Eiland Zwijnaarde.

Duurzaamheid

In het verkoopcontract is een clause opgenomen die verplicht om BREEAM- of gelijkwaardig gecertificeerd te bouwen, met een minimum niveau van BREEAM very good en een excellent niveau voor energie. In 2022 werd verder onderhandeld met De Vlaamse Waterweg nv om de laatste documenten aan te leveren voor certificatie.

Energie

De aandeelhouders van Eiland Zwijnaarde nv willen het terrein zo energieneutraal mogelijk maken. Op vraag van de vergunningverlenende overheden werd de windmolen in een plan met twee andere windmolens in het zuiden van Gent ingepast. De energie van deze windmolen moet onder andere ten goede kunnen komen aan de omwonenden en aan de bedrijven van Tech Lane Ghent. Hiervoor wordt het bedrijventerrein alvast zo ingericht dat elektriciteitsuitwisseling tussen bedrijven onderling en tussen bedrijven en de windmolen technisch mogelijk kan zijn. In 2022 werd het project van de drie windturbines (tijdelijk) on hold gezet omdat er geen duidelijke timing meer was bij de twee andere ontwikkelaars.

Mobiliteit

Het terrein streeft naar een 50-50 modal split. Dit wil zeggen dat slechts de helft van de bezoekers en/of personeel met de wagen op het terrein zal kunnen. Voor deze helft worden collectieve parkings ontwikkeld. Voor de andere helft worden alternatieve modi voorzien. Deze werden tot eind 2022 aangepakt door de vzw in samenwerking met SPITS, het consortium dat door de stad Gent werd aangesteld om het alternatief vervoer voor de bedrijven in het zuiden van Gent (R4) collectief en op maat van de bedrijven te organiseren. Vanaf 2023 dient Eiland Zwijnaarde nv deze verplichtingen weer op zich te nemen. Een eerste bushokje werd gerealiseerd, de opdracht rond de plaatsing van signalisatie werd gegeven. In 2022 werd de studie rond de inplanting van de parkeergebouwen door HUB architecten afgewerkt en gevalideerd. De toegangscontrole voor de maaiveldparking is in werking gesteld. De vergunning voor het aanleggen van de fietsbrug tussen het terrein en de Scheldekant in Merelbeke werd verleend, maar nadien vernietigd. De werken zijn opgeschort.

Emma Leclercq Fonds

**Samen Investeren.
Duurzaam Groeien.**

Een initiatief van de
POM Oost-Vlaanderen

ONTWIKKELING EMMA LECLERCQ FONDS

Oorsprong

In het 'Bestuursakkoord Oost-Vlaanderen 2019-2024' werd opgenomen dat de vrijgekomen financiële middelen naar aanleiding van de stopzetting van het project glastuinbouwcluster Melsele binnen de POM gebruikt zouden worden voor verduurzamende (energie-)investeringen op bedrijventerreinen. Het gaat om een bedrag van 12,6 miljoen euro, dat geïnvesteerd kan worden in de verduurzaming van het economisch weefsel van de Oost-Vlaamse bedrijventerreinen.

De POM stelde aan de Provincie voor om hiermee een rollend investeringsfonds te creëren. Dit fonds is een financiële hefboom om duurzame lokale samenwerkingsprojecten mogelijk te maken, tussen bedrijven en op bedrijventerreinen. We denken dan aan energie- of wateruitwisseling, hergebruik van afvalstoffen, gezamenlijke en/of CO₂-arme logistiek, bio-industrie en dergelijke meer. Samen met ondernemers wil dit fonds investeringen bevorderen van kansrijke innovatieve projecten, die in de reguliere markt moeilijker financieerbaar zijn. De projecten worden gezien als uitvoeringsexponent van het (klimaat)beleid van de provincie Oost-Vlaanderen.

De financiële impuls voorziet een exit bij maturiteit en zelfdraagkracht van een project, zodat de middelen geherinvesteerd kunnen worden in andere projecten.

Het Fonds actief in 2022

Op 24/03/2021 werd de 'Overeenkomst tussen de Provincie Oost-Vlaanderen en de POM betreffende het Vliegwielinvesteringsfonds POM' op de provincieraad goedgekeurd. Naar aanleiding daarvan werd een intern traject opgestart om deze middelen op de best mogelijke manier in te zetten. Er werd een marketing- en communicatieplan opgemaakt, afspraken gemaakt rond interne processen en een aantal juridische en financiële documenten en richtlijnen ter beschikking gesteld van de personeelsleden die zich inzetten rond dit fonds.

De resultaten van dit voorbereidend werk werden in april 2022 voorgesteld aan de raad van bestuur. De interne stuurgroep werd ingericht. Er werden een aantal communicatiemiddelen gerealiseerd, die gebruikt worden door de personeelsleden die het Emma Leclercq Fonds in hun werking mee opnemen. In totaal gaat het, verspreid over 15 personeelsleden, over 4,20 VTE.

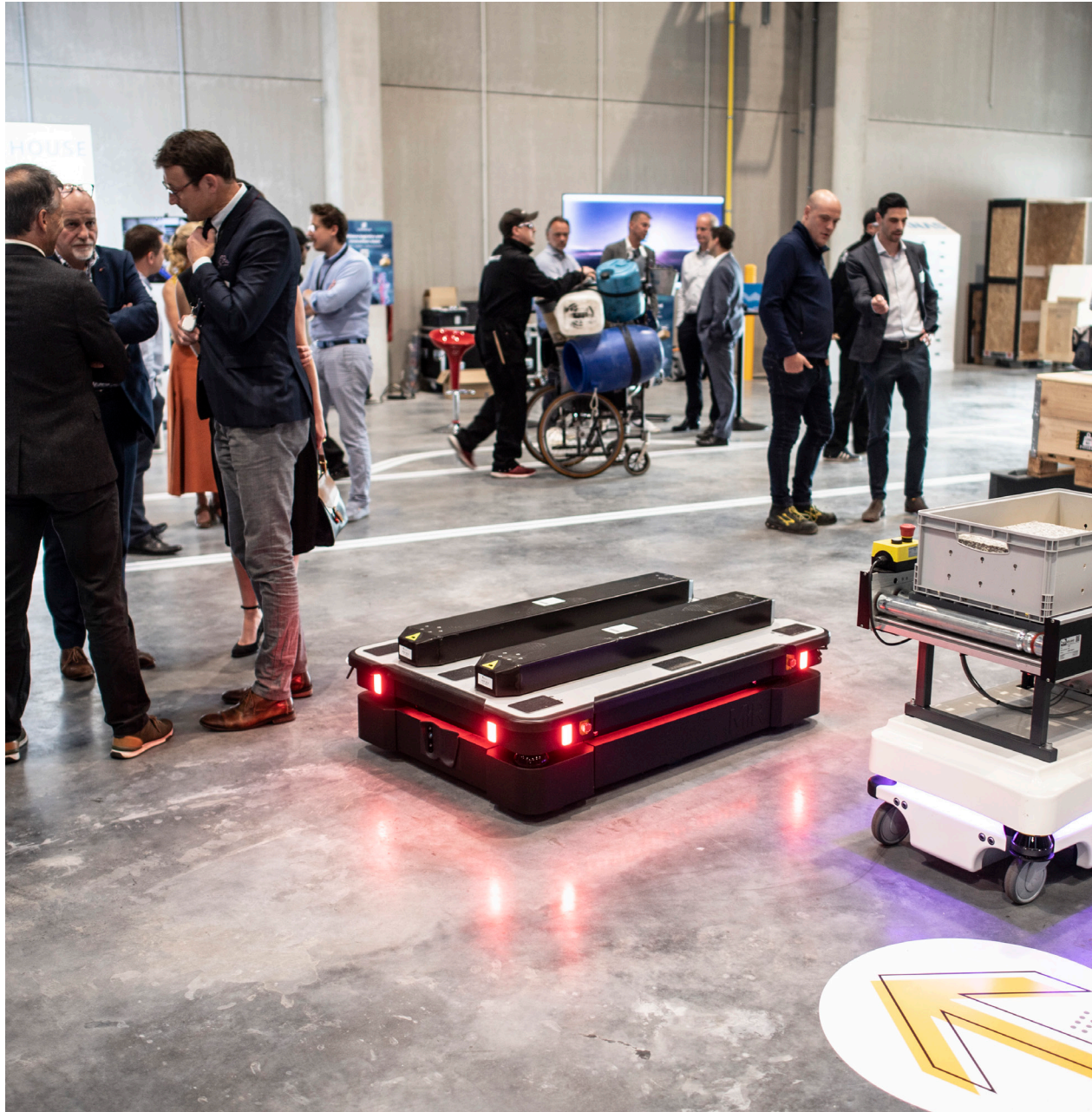
Goedgekeurde projecten

Instap in Lovitas bv

LOVITAS BV is opgericht medio 2019 en ontstaan binnen de schoot van de bedrijventerreinvereniging BC Dendermonde. Met gezamenlijke investeringen in hernieuwbare energie en nieuwe wetgeving rond energiegemeenschappen willen zij streven naar CO₂-neutraliteit van het bedrijventerrein Bosveld/Hoogveld. De POM is aandeelhouder van Lovitas geworden.

Parkgebouw

Via het Emma Leclercq Fonds participeert de POM in de realisatie van het Parkgebouw (zie verder p. 19)

FABRIEK LOGISTIEK (i.o.v. Provincie Oost-Vlaanderen)

Oost-Vlaanderen uitbouwen tot een logistieke topregio is een van de speerpunten van het Provinciaal economisch beleid. Om dit concreet te maken bouwde de POM een logistiek testcentrum op de terreinen van Tech Lane Ghent in Zwijnaarde. Fabriek Logistiek opende feestelijk de deuren op 20/06/2022.

Investerings in technologie zijn uiterst belangrijk in het magazijn van morgen. Deze kunnen er enerzijds makkelijk voor zorgen dat de productiviteit met 20 tot 50% stijgt, wat een aanzienlijke impact heeft op de kostenzijde. Anderzijds kunnen ze een oplossing bieden aan het alsmear groeiende tekort aan werkrachten in het magazijn, waarbij technologie en procesoptimalisatie de aanwezige werkrachten meer magazijnbewegingen per persoon kan laten verrichten zonder dat deze daarbij meer inspanningen moet doen. Maar om toegang te krijgen tot nieuwe oplossingen zijn bedrijven grotendeels afhankelijk van voorstellingen op beurzen. Fabriek Logistiek maakt hier realistische praktijktesten mogelijk, want bedrijven kunnen er, met eigen personeel en goederen, bestaande en nieuwe concepten rond magazijnwerking in een realistische omgeving en voor een volledige procesflow uitproberen en vergelijken. De noodzaak hieraan werd uitgebreid afgetoetst en zeer positief onthaald. Ook opleidingsverstrekkers en productontwikkelaars toonden al grote interesse.

Het gebouw omvat twee modulair in te richten ruimten, voorzien van de meeste procestechnieken voor warehousing. Bedrijven kunnen deze ruimten huren om bijvoorbeeld te testen of een nieuwe technologie de verwachte meerwaarde genereert. Of zij kunnen er samenwerken met andere partners om een procesverandering uit te werken. Daarnaast is er een derde ruimte die verhuurd wordt als permanent logistiek vormingscentrum aan VDAB. Er worden bestaande en nieuwe logistieke opleidingen aangeboden, waarbij ook gebruikgemaakt wordt van de aanwezige hoogtechnologische logistieke apparatuur.

De wisselwerking tussen het testcentrum en opleidingsverstrekkers kan zorgen voor een uniek aanbod van hoogopgeleide competente logistieke profielen in Oost-Vlaanderen, zodat de volledige logistieke sector de vruchten plukt van dit initiatief.

In 2022 ging de aandacht vooral naar:

- de nodige voorbereidingen voor de operationele start en de publieke opening op 20/06/2022;
- aantrekken van nog ontbrekende concepten voor de testmodules (via nieuwe partnerschappen);
- marktprospectie en bekendmaking:
 - verdere zoektocht naar geïnteresseerde gebruikers (potentiële huurders)
 - actualisatie ondersteunende website
 - 01 & 02/06/2022: aanwezigheid op beurs 'Transpro' in Waregem
 - 14/09/2022: aanwezigheid als gastspreker op beurs 'Transport en Logistiek' in Gent
 - 29/11/2022: aanwezigheid met meerdere standen op 'Festival van de toekomst' in Deinze
 - verder koppelen van de aanwezige concepten en aansturing/gebruik ervan vanuit stuursoftware
 - opmaak communicatieplan en screening van de bestaande kanalen
- 2022 werd afgerond met 976 unieke bezoekers aan de site en 16 testdagen.

DE OPRICHTING VAN EEN MULTIFUNCTIONEEL PARKGEBOUW

Het Parkgebouw wordt een voorbeeldgebouw op het vlak van duurzaamheid, flexibiliteit en innovatie. Het moet dit duurzame en innoverende karakter ook visueel uitdragen en dient een architecturale landmark te zijn op het terrein. De invulling van de ruimtes moet een werkend ecosysteem mogelijk maken zodat bedrijven, bezoekers en gebruikers elkaar kunnen ontmoeten en samenwerken. Zo wordt het parkgebouw een ondersteunende aantrekkelijke hub op het terrein.

Voor de realisatie van dit Parkgebouw op Eiland Zwijnaarde heeft de POM, in ruil voor de individuele ontwikkelingsrechten, een optierecht op een erfpachtrecht op een terrein in de zone Campus. Het optierecht heeft een maximale duurtijd van drie jaar na ondertekening van het addendum op 23/04/2018, waarbij de effectieve realisatie vijf jaar na ondertekening dient plaats te vinden.

In 2021 werd een samenwerkingsovereenkomst opgesteld tussen POM, PMV, UGent en sogent voor de ontwikkeling van het Parkgebouw, inclusief de projectdefinitie. In augustus 2022 werd de nv Tech Lane Parkgebouw opgericht die als eigenaar en bouwheer optreedt. In het kader van de oprichting werden een aandeelhoudersovereenkomst, een voorstel van erfpachtovereenkomst en een voorstel van huurovereenkomst (voor CESPE) onderhandeld. Verder is nagedacht over een eigenaarsvisie die goedgekeurd werd midden 2022.

In de schoot van de nv werden verschillende werkgroepen opgericht, onder andere de werkgroep exploitatie die een informele marktverkenning deed bij mogelijke exploitanten van catering. In december 2022 werd dan een RFI (Request for Information) uitgestuurd naar potentiële aanbieders van catering, uitbating vergaderaccomodaties en dergelijke meer. In 2023 zal hier verder aan gewerkt worden tot uitschrijven van een bestek. In de financiële werkgroep werd verder gewerkt aan het optimaliseren van het businessplan en het onderhandelen van een btw-ruling. Overkoepelend is een managementteam opgericht dat overzicht houdt op alle werkgroepen en de raad van bestuur voorbereidt.

Het Parkgebouw is een bij uitstek multifunctioneel gebouw en omvat minstens volgende functies:

- **community- en ontmoetingsruimte**, dit in functie van onder meer vergader- en eventaccomodaties, cateringfaciliteiten en ondersteunende facilitaire en commerciële diensten;
- **futureproof bedrijfsruimte** die kan worden ingericht naar de noden van toekomstige huurders (vb. labo-omgeving);
- **cleanroom, labo- en kantoorruimte, alsook een incubatorzone** in het kader van het 'UGent Centre of Excellence in Sustainable Pharmaceutical Engineering & Manufacturing'. CESPE bevat enerzijds een component 'ecosystem building' binnen haar Innovatiecluster, gehuisvest aan de UGent: een publiek-private samenwerkingsstructuur tussen academia en bedrijven ter stimulering van O&O&I binnen het domein. Anderzijds is de component 'infrastructuur' cruciaal (CESPE Innovatie Accelerator), voorwerp van het programma opgenomen binnen het Parkgebouw. Het CESPE Innovatie Accelerator programma wordt geraamd op 3.300 m² NVO (netto vloeroppervlakte).

Ambitieuze praktijkcase inzake circulariteit, flexibiliteit en rendabiliteit

MEER OVER HET PARKGEBOUW

Inleidend

Lees meer over de belangrijkste stappen om tot jouw circulair en aanpasbaar bouwproject te komen.

[Lees meer](#)

Vorbereidingsfase

Hoe kijkt jij als opdrachtgever naar het bouwproject? Welke ambities wil je nastreven?

[Lees meer](#)

Aanbesteden

Je project aan de meest geschikte kandidaat toewijzen is het resultaat van een intensief traject.

[Lees meer](#)

Voor het CESPE-gedeelte werd een subsidieaanvraag ingediend tot cofinanciering in het kader van het herstellfonds met UGent als hoofdpromotor en de op te richten SPV als mede-promotor. Het volledige programma van het Parkgebouw heeft een maximale oppervlakte van 13.270 m² BVO (bruto vloeroppervlakte).

Het gebouw wordt in de markt gezet als een Design & Build & Maintenance project:

- op basis van de eind 2021 gepubliceerde selectieleidraad hebben zich op 07/02/2022 vijf consortia kandidaat gesteld voor de overheidsopdracht;
- op 07/03/2022 werden drie consortia geselecteerd voor de opmaak van een offerte;
- op 09/05/2022 werd de gunningsleidraad gepubliceerd;
- in de periode van mei tot september 2022 werden de vragen van de consortia onderzocht en beantwoord;
- op basis van deze gunningsleidraad hebben de drie geselecteerde consortia op 17/10/2022 een offerte ingediend;
- op 07-08-09/11/2022 hebben de consortia hun project toegelicht tijdens een voorstellingsmoment;
- op basis van de eerste evaluatie van de offertes werd aan de consortia gevraagd om hun offerte ofwel te verduidelijken, ofwel te regulariseren. Deze werden ingediend op 05/12/2022;
- de aanbestedingsprocedure wordt verder gezet in 2023.

Ambitieuze praktijkcase inzake circulariteit, flexibiliteit en rendabiliteit

Binnen de call Circulaire Bouweconomie van Vlaanderen Circulair werd het project rond het Parkgebouw goedgekeurd. Dit project heeft een looptijd van twee jaar (2021-2022).

De POM werkt daarbij nauw samen met meerdere faculteiten van KU Leuven rond twee hoofddassen:

1. de principes van circulariteit en flexibiliteit inbouwen in een klassiek financieel investeringsmodel;
2. een kwalitatief bestek opmaken en een geschikte bouwpartner selecteren.

In 2022 lag de nadruk op:

- de financiële impactanalyse;
- het vertalen van de eisen en wensen naar de gunningsleidraad en gunningscriteria;
- het finaliseren van rapporten en verslagen.
- In december kwam de website www.circulair-parkgebouw.be online.
- Het aanbestedingstraject voor het bouwen van het Parkgebouw is lopend.
- Voor de aspecten rond circulair en flexibel bouwen wordt voldoende ondersteuning geboden.

OOST-VLAAMSE BEDRIJVENCENTRA

Traditionele bedrijvencentra

Starters of startende ondernemingen kunnen terecht in een bedrijvencentrum, waar infrastructuur aanwezig is die tijdelijk ter beschikking gesteld wordt. De ruimtes zijn instapklaar en bieden doorgroeimogelijkheden op maat van elke onderneming. Er worden gemeenschappelijke voorzieningen aangeboden, samen met een ruim en flexibel dienstenpakket.

De POM participeert in de volgende Oost-Vlaamse bedrijvencentra:

- Bedrijvencentrum regio Aalst;
- De Punt – Bedrijvencentrum regio Gent;
- Bedrijvencentrum Geraardsbergen;
- Bedrijvencentrum Vlaamse Ardennen (in Oudenaarde);
- Bedrijvencentrum Waasland (in Sint-Niklaas).

Incubatie- en innovatiecentra

Incubatie- en innovatiecentra zijn bedrijvencentra waarin activiteiten worden uitgevoerd die gerelateerd zijn aan onderzoek en ontwikkeling. Een gespecialiseerde groeiomgeving en de nabijheid van een kenniscentrum stimuleren en accelereren de activiteiten van startende ondernemingen.

In Oost-Vlaanderen participeert de POM in:

- IICUGent, dat nauw samenwerkt met UGent (Technologiepark van de universiteit op de Campus Ardoyen in Zwijnaarde);
- iCUBES, dat aangepaste kantoorruimte en andere faciliteiten ter beschikking stelt aan startende en groeiende bedrijven die nauw met Imec samenwerken.

Multifunctionele gebouwen

Deze gebouwen bieden huisvesting aan groeiende bedrijven die een startfase zijn doorgekomen of aan regiovreemde bedrijven die een tijdelijke vestiging zoeken voor een afdeling van waaruit activiteiten in de regio worden opgezet. Er wordt meestal geen dienstverlening aangeboden. De POM heeft het Ondernemerscentrum Meetjesland (in Maldegem) in volledige eigendom en beheer. Verder participeert de POM in het Ondernemerscentrum Ronse.

De cijfers spreken voor zich

Op 30/06/2022 kenden de bedrijvencentra een gemiddelde bezettingsgraad van 93%, opgesplitst in een gemiddelde bezetting van 90% voor de kantoren en een quasi volledige bezetting van 96% voor de atelier-ruimtes. Dit ligt in lijn met de gemiddelde bezetting op Vlaams niveau. Volgens de beschikbare gegevens, huisvesten zij samen 266 starters/bedrijven. De bedrijvencentra zorgen samen voor 1.188 arbeidsplaatsen (zelfstandigen inbegrepen). Het Ondernemerscentrum Meetjesland, dat operationeel beheerd wordt door de POM, kende in 2022 een bezetting van 86%.

SMART DELTA RESOURCES FLANDERS

Smart Delta Resources (SDR) is een samenwerking in de Schelde-Deltaregio (Zeeland/West-Brabant/Oost-Vlaanderen) tussen de grote industriereuzen uit de chemie-, staal-, energie- en foodsector, de haven en de overheden. De POM en de Provincie Oost-Vlaanderen werden in 2021 een actieve partner in SDR. Sinds 2022 heeft SDR een Nederlandse organisatie (SDR NL) en een Vlaamse organisatie (SDR Flanders) die beiden samenwerken aan crossborder oplossingen voor een toekomstbestendige en duurzame industrie in de regio.

SDR Flanders is een projectgedreven platform met verschillende taskforces, waarvan de activiteiten zich concentreren rond hernieuwbare energie en circulaire processen. De POM is vertegenwoordigd in de Board en in elk van de taskforces die werken rond de verschillende transitiepaden en die op regelmatige en/of maandelijkse basis werkvergaderingen en workshops organiseren.

Task Force North-C Innovation Hub

Eind 2021 werd beslist om de werking van de North CCU Hub in te kantelen in de werking van SDR Flanders als de 'North-C Innovation Hub', met als doelstelling:

- coördinatie voor innovatieve projecten met een maatschappelijke impact op lange termijn;
- activiteiten initiëren die kunnen leiden tot nieuwe taskforces of projecten die relevant zijn voor de SDR regio;
- afstemmen van onder andere de Capture projectportfolio en de strategische doelstellingen van SDR.

De volgende projecten zijn vanuit de werking van de North CCU Hub gestart en worden verder ondersteund en uitgewerkt door SDR Flanders:

- **VIL Mobile Methanol Utilisation project.** Met dit project willen VIL en UGent onderzoeken welke rol groene methanol kan spelen in het verduurzamen van specifieke 'heavy duty' logistieke toepassingen, zoals binnenvaart, spoor, specifieke havenactiviteiten en goederenbehandeling. Hierbij is het van essentieel belang om de technische mogelijkheden van groene methanol in te passen in de operationele noden van bedrijven.
- Het project **Map-IT CCU** wil een beslissingsboom ontwikkelen voor CCU ('carbon capture and utilization') vanaf de captatie van CO₂ tot over de gehele waardeketen. Hierbij zullen ook verschillende waardeketens worden onderzocht, onder andere methanol, methaan, gasificatie, mierzuur...
- **Protelnn Club** faciliteert en versnelt de verdere ontwikkeling van een uniek ecosysteem rond fermentatiegebaseerde proteïnen. De samenwerking tussen Bio Base Europe Pilot Plant, UGent/CAPTURE en het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek Vlaanderen (ILVO) wil alle actoren van de volledige waardeketen samenbrengen om bij te dragen tot een duurzamer voedselsysteem en een circulaire bio-economie. Binnen de werking van SDR wordt een businesscase onderzocht voor de productie van proteïnen uit methanol, ethanol en CO₂.

- Het **North-C Building Materials** project is gebaseerd op de industriële synergie tussen een staalfabriek en een biomassacentrale, waarbij de reststromen (rookgas, vliegashoudend, bodemas, slag, CO₂) van beide zullen worden gebruikt om waardevolle bouwmaterialen te produceren. Binnen de werking van SDR wordt een grootschalig carbonatatieproject verder onderzocht.

Taskforce Heat

In juni 2022 is er, binnen de koepel van Smart Delta Resources, een Task Force Heat opgestart met de bedoeling de potentie tot uitwisseling van warmte tussen bedrijven concreet in kaart te brengen. In die Task Force Heat zitten volgende organisaties: Air Products, Alco Bio Fuel, ArcelorMittal, Engie, Fluxys, Luminus, North Sea Port, Provincie/POM Oost-Vlaanderen, SDR Flanders, stad Gent, Stora Enso, UGent en Capture.

Concreet is het de ambitie om te zoeken naar potentiële linken tussen bedrijven en andere partijen. Het leggen van een link zal dan gebaseerd zijn op vraag naar en aanbod van warm water, stoom en CO₂. Het havengebied vormt de basis voor het studiegebied aangevuld met zones rond de haven vanwaar ook concrete vragen naar energie komen.

Eind 2022 is gestart met een inventarisatie en update oefening over data inzake vraag en aanbod naar energiestromen. In eerste instantie zijn de SDR-leden bevestigd. Op basis van beschikbare data zal in 2023 beslist worden welke potentiële projecten verder onderzocht moeten worden.

TERRANOVA SOLAR

De doelstelling van het project Terranova Solar is de ontwikkeling en commercialisatie van een zonnepark-site in Zelzate en Evergem voor de productie van hernieuwbare energie. Het zonnepark werd in 2012-2013 aangelegd op de zogenaamde 'gipsberg' die ligt in de brownfield 'Kuhlman-site' in het Gentse havengebied. Dit project kadert dus ook in de herontwikkeling van deze brownfield. De POM participeert voor 5% in het kapitaal van de vennootschap (www.terranoivasolar.be).

In 2022 werd de omgevingsvergunning aangevraagd voor het plaatsen van een windmolen en werd een omgevingsvergunning bekomen voor het plaatsen van een hydrolizer.

BIO BASE EUROPE PILOT PLANT

Sinds de opstart van Bio Base Europe Pilot Plant (BBEPP) ondersteunt de POM deze ontwikkeling. De BBEPP heeft intussen een internationaal succesvolle dienstverlening uitgebouwd aan bedrijven, die de riskante en dure opschaling van een innovatief laboratoriumproces naar een industrieel proces willen maken. Sinds de opstart werden er meer dan 450 (private) projecten uitgevoerd. Hierbij zijn meer dan 150 verschillende bedrijven (zowel kmo's als grote bedrijven) betrokken.

PROJECTWERKING

‘Een black-out? Onze bedrijven zullen blijven draaien’

Een groep van 45 bedrijven wil in Dendermonde **58 miljoen euro investeren** om grotendeels te voorzien in de eigen energiebehoefte. ‘We worden een soort schiereiland. De overvloedige hernieuwbare energie van het ene bedrijf zal het tekort van het andere aanvullen.’

TOBE STEEL

Het bedrijventerrein Hoogveld in Dendermonde lijkt op het eerste gezicht een gewone industriezone. Vrachtwagens rijden af en aan. Er huizen een koekjesbakker, een bandenspecialist, een betoncentrale, een familiale textielfabriek en een diepvriesspecialist, maar ook kleinere dienstenbedrijven en kantoren met softwareontwikkelaars. Op vier windmolens die op een briesje wachten na, doet niets vermoeden dat hier een uniek energieproject in de maak is. De bedoeling is dat het niet bij een handvol windmolens blijft. Een groep ondernemers is achter de schermen bezig de eerste energiegemeenschap te maken waar ondernemingen onderling energie uitwisselen.

De meeste ondernemers hebben in hun eigen firma al gedaan wat ze konden met isolatie, energiebesparing en zonnepanelen’, zegt Hugo Van den Broecke, medeoprichter van het Lovitas-project. ‘Het potentieel van individuele inspanningen is grotendeels uitgeput. Om de volgende stap te zetten moeten we de zaken collectief aanpakken in een energiegemeenschap. Neem een logistiek bedrijf met een groot dak, maar een laag verbruik. Zolang het de overproductie van zijn zonnepanelen op het net moet dumpen, is het niet rendabel om het magazijn vol te leggen met zonnepanelen. Maar misschien heeft een bedrijf verderop in de straat een klein dak en kan het die extra groene stroom net goed gebruiken. Door samen te werken en onderling energie uit te wisselen maak je investeringen mogelijk die voor een individueel bedrijf niet renderen.’

Lovitas werd vijf jaar geleden opgestart in de schoot van de lokale businessclub. Nadat ze eerder al hun eigen glasvezelnetwerk hadden aangelegd, engageerde een tiental Dendermondse industriëlen zich om ook een slim elektriciteitsnetwerk uit te bouwen, een smart grid. Intussen hebben 45 bedrijven zich aangesloten bij het lokale initiatief en staat voor 58 miljoen euro aan investeringen in de steigers.

De bedrijven willen tot 10 megawatt (MW) aan windmolens en eenzelfde capaciteit aan zonnepanelen installeren. Een

De initiatiefnemers Hugo Van den Broecke, Bert Leeman, Frederik Loecx en Pieter-Jan Van De Weghe (v.l.n.r.) hopen tegen september te starten met hun energiegemeenschap. © KRISTOF VADINO

Lovitas

Lovitas is een energiegemeenschap opgericht door een groep Dendermondse ondernemers. Bedrijven werken er nauw samen om hun energiebehoefte af te

dekken met lokale bronnen. De 40 meter hoge vriesinstallatie van de voedingspecialist Sivafrost. ‘Op momenten met veel zon- en windenergie kan de vriezer een paar graden extra koelen’, zegt Leeman. ‘Zo is er een extra buffer voor wanneer elektriciteit schaars en duur is.’

Elektriciteit zal niet meer zijn zoals water dat oneindig uit de kraan komt.

zou te duur zijn’, zegt Leeman. ‘Als er geen zon of wind is, zullen we nood hebben aan elektriciteit van buitenaf. We worden dus niet helemaal onafhankelijk, eerder een schiereiland. Maar als het tot een black-out komt, zullen we wel in eilandmodus kunnen overleven. Gemeenten van omliggende gebieden

SMART ENERGY LINK (SEL) (Interreg Vlaanderen/Nederland)

In 2022 werd het Interreg Vlaanderen/Nederland programma Smart Energy Link (SEL) formeel afgerond. Binnen SEL fungeerde de POM Oost-Vlaanderen als projectcoördinator. Het consortium bestond uit een mengeling van Vlaamse en Nederlandse organisaties met een sterke wil om bij te dragen aan de energietransitie: Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij (BOM), Gemeente Breda, Gemeente Middelburg, Provincie Oost-Vlaanderen en de POM's van West-Vlaanderen, Antwerpen, Limburg en Vlaams-Brabant.

Binnen SEL wou men een methodiek ontwikkelen voor energiegemeenschappen op bedrijventerreinen. SEL stond hiermee aan de wieg van het energiedelen in Vlaanderen en Nederland. Het project faciliteerde, begeleidde en ondersteunde de voortrajecten en/of realisaties van acht unieke demonstraties. Door SEL werd hiermee circa 5,4 miljoen euro vrijgemaakt voor directe investeringen in energie-uitwisseling tussen bedrijven (binnen het werkingsgebied van het consortium).

Voor de Oost-Vlaamse projecten werd nauw samengewerkt met LOVITAS. Het bedrijf groepeert circa 45 bedrijven op het bedrijventerrein Bosveld/Hoogveld in Dendermonde, die onder andere door het gebruik van het energy management AI platform (Energytix) samen een sterke en robuuste energiegemeenschap vormen. Hét voorbeeld voor Vlaanderen en Nederland.

Specifiek wordt er via SEL geïnvesteerd in twee demonstraties op het bedrijventerrein Bosveld/Hoogveld:

- een semi-publieke laadparking, gevoed met plaatselijk geproduceerde hernieuwbare energie;
- een restwarmtekoppeling tussen drie verschillende bedrijven op het bedrijventerrein.

Als vaandeldragers van de innovatie haalden de projecten binnen SEL vaak lokale en nationale media. Er werd op het bedrijventerrein Bosveld/Hoogveld ook de eerste 'Dag van de Energiegemeenschap' georganiseerd, in aanwezigheid van de federaal minister van Energie Tinne Van der Straeten en Vlaams minister voor Innovatie Hilde Crevits.

Voor meer info over het project en de demonstraties is er de website www.smartenergylink.eu.

'AVATAR' (EFRO)

Waterwegen worden nog altijd onderbenut, zeker op het vlak van stadsdistributie. Daar wil het AVATAR-project aan verhelpen, door te focussen op het gebruik van zeer autonome, zero-emissie binnenschepen voor stadsdistributie en daarvoor geschikte technologieën te ontwikkelen en te testen. In het project ligt de aandacht op stadsdistributie met binnenschepen die op afstand bestuurd worden.

De interesse ligt daarbij ook op de economische, maatschappelijke en energiehaalbaarheid. In het bijzonder zal een case voor Gent worden uitgewerkt, inclusief de start in 2021 van de bouw van een nieuwe stadsboot. Het project werd opgestart in 2020, loopt nog tot 2023 en kadert binnen het EU-programma 'Interreg North Sea Region'. De POM heeft de rol opgenomen van projectcoördinator.

Het AVATAR-project zet in op het ontwikkelen, testen en evalueren van geschikte technologieën en businessmodellen voor stedelijk autonoom zero-emissie transport via waterwegen. Het project gaat zo dieper in op het economisch potentieel van schepen voor stedelijke distributie via de waterweg, het verhogen van de beschikbare oplossingen voor automatisering en het opzetten van duurzame beleveringsmodellen voor stedelijke distributie en afvalbeheer.

Het consortium bestaat uit tien partners uit vier landen (Duitsland, België, Nederland en Zweden) en brengt wetenschappelijke en economische actoren samen. Het multidisciplinaire project zet in op een combinatie van economische, logistieke, energie- en ingenieurskennis. De projectfocus is de volgende:

- ontwikkeling van (autonome tot automatische) prototypes van vaartuigen;
- ontwikkeling van concepten van monitoring en controle op afstand;
- ontwikkeling van use cases en business cases in de context van stadsdistributie;
- analyse van het politieke en wettelijke kader dat van belang is voor de ontwikkeling en het gebruik van autonome schepen;
- uitvoeren van piloottesten.

In 2022 werd verder gewerkt aan de ontwikkeling van een aantal groene transportoplossingen, zoals de bouw van de nieuwe AVATAR-stadsboot (laadvermogen 25 ton) door OHB, E. Van Wingen en SEAFAR. Daarnaast werd de KU Leuven-onderzoeksboot (laadvermogen 1 ton) en de TUD-vloot (modelschaal) verder aangepast om autonoom te kunnen varen. Besturing van de schepen vanop afstand wordt verder ontwikkeld door SEAFAR en University of Oldenburg. Naast de individuele ontwikkelingen, wordt in het project expliciet ingezet op het combineren van de verschillende technologieën van de projectpartners.

Zowel voor Gent als Hamburg werden de economische haalbaarheidsstudies van het concept verder uitgewerkt door de POM en LIHH. Hierbij is ook specifiek aandacht voor de energie use case van E. Van Wingen, waarbij de batterijen van de nieuwe stadsboot opgeladen zullen worden door een warmtekrachtkoppeling op waterstof. Het project zet verder sterk in op communicatie via het AVATAR-LinkedIn kanaal en de AVATAR-website. In 2022 werden ook een aantal AVATAR-conferenties, workshops en testvaarten georganiseerd en publicaties verzorgd (zowel wetenschappelijke als vakpublicaties).

'STORAGE OF ENERGY AND POWER SYSTEMS' (STEPS) (met steun van Interreg North-West Europe en het Vlaams Energie- & Klimaatagentschap)

Energieopslag is een belangrijke stap in de energietransitie. Het Europese project STEPS ondersteunt innovatieve kmo's actief in energieopslag om zo de concurrentiepositie van deze sector binnen Noord-West-Europa (NWE) te versterken. Dit project is een samenwerking met partners uit Nederland, Duitsland, Ierland, het Verenigd Koninkrijk en België en loopt tot 2023.

Momenteel worden vier Vlaamse ondernemers, waarvan twee Oost-Vlaamse, ondersteund bij het effectieve testen van hun innovatieve energieopslagsystemen. Eerder kregen ze samen met vier andere kmo's in een eerste voucher de steun van kennispartner UGent vanuit de onderzoeksgroep EELAB/Lemcko. In 2021 en 2022 kregen de vier geselecteerde ondernemers een voucher van 50.000 euro waarmee materiaal, expertise en diensten aangekocht kunnen worden, nodig voor een succesvolle demo van hun systeem.

Naast demonstraties werkte de POM ook aan een inventarisatie van ondernemers die actief zijn in de sector. Deze inventaris is vrij te raadplegen op www.nweurope.eu.

Specifiek voor 2022 werden de volgende activiteiten gerealiseerd:

- Het bedrijf Octave heeft een batterijsysteem ontwikkeld op basis van afgedankte autobatterijen. Met deze batterij werd vanaf zomer 2022 zonne-energie van de zonneberg gebruikt om de waterzuivering te voeden die dag en nacht draait. Daarnaast worden ook flexibiliteitsdiensten aangeboden aan de netbeheerder, wat helpt om het elektriciteitsnet in balans te houden.
- Onderneming Locquet kon investeren in software en apparatuur, nodig om de batterijsystemen uit hun gamma te connecteren met de cloud. Zo wordt aansturing en inzicht in de verbruiken op de bouwerven mogelijk. De systemen worden er ingezet om pieken van de torenkraan op te vangen. Dit is nodig om het gebruik van inefficiënte dieselgeneratoren te vermijden en tegelijkertijd de beperkingen inzake netaansluiting te overbruggen.

VOORBEREIDING PROJECT FIBRESAVE

Het project heeft als doel om de materialenkringloop van verloren (papier)vezels te sluiten. Door middel van een piloot zal de haalbaarheid van een nieuwe waardeketen onderzocht worden (zowel technisch als economisch). Het is de bedoeling om de transitie van 'fossil based' naar 'bio based' materialen en producten concreet vorm te geven. Door 'verloren' vezels op te waarden tot hoogwaardige platformmaterialen zoals melkzuur en biosurfactanten combineert dit initiatief twee voordelen: het niet meer omzetten van deze koolstofbron tot CO₂ enerzijds en het tegemoetkomen aan de groeiende vraag naar biogebaseerde toepassingen en eindproducten anderzijds.

In 2022 werd verder gewerkt aan het aantrekken van partners met als doelstelling het project in februari 2023 in te dienen als een Interregproject.

KENNISNETWERK BTM (i.o.v. Agentschap Innoveren en Ondernemen)

Dit project omvat het bundelen en verstrekken van BTM-informatie, naast eerstelijnsadvies en het helpen genereren van projecten ter verduurzaming van bedrijventerreinen. Nieuwsbrieven, periodieke netwerkbijeenkomsten en de website btmvlaanderen.be zijn de voornaamste kanalen waarmee het kennisnetwerk informeert over nuttige best practices en interessante toekomstige evenementen en opportuniteiten rond volgende BTM-gerelateerde onderwerpen:

- energie-efficiëntie en klimaatneutraliteit;
- ketenbeheer, water en afval;
- beeldvorming, biodiversiteit en inrichting;
- risicobeheersing en beveiliging;
- delen van diensten en personeel;
- mobiliteit, transport en logistiek;
- oprichting, financiering en werking bedrijventerreinvereniging;
- projecten.

Per provincie / POM is er een single point of contact (SPOC). Bij dit aanspreekpunt kunnen bestaande en opstartende bedrijventerreinverenigingen, evenals lokale besturen en ontwikkelaars of beheerders van bedrijventerreinen terecht voor eerstelijnsadvies met betrekking tot BTM.

WAASLAND IN BALANS: MASTERPLAN ENERGIE TTS

Binnen het hefboomproject 'Revitalisatie TTS / Masterplan Energie' uit het Projectenfonds 'Waasland In Balans', staat de POM in voor de uitvoering van het Masterplan Energie.

Deze actie wil hernieuwbare energie-investeringen op het bedrijventerrein TTS een boost geven. Mogelijke investeringen rond energieproductie, energieopslag en -omslag en restwarmtebenutting bij de aanwezige bedrijven worden opgespoord en naar volwaardige businessplannen, rijp voor financiering en uitvoering, vertaald. Het uiteindelijke doel is een verdubbeling van de reeds geïnstalleerde hoeveelheid hernieuwbare energie op het bedrijventerrein.

In 2022 werd een startevent georganiseerd in samenwerking met TTS Ondernemingsclub. Tijdens de zomer werden verschillende bedrijven gecontacteerd en bezocht. Op basis van deze gesprekken werd het potentieel inzake warmteuitwisseling onderzocht. Daarnaast werd de methodiek voor de opmaak van het Masterplan Energie verder uitgewerkt. Op verschillende momenten werd overgelegd en afgestemd met andere lopende trajecten (Masterplan revitalisering TTS, Energielandschap Waasland, Energiecoaching Interwaas).

Groepsfoto kickoff project FlorLog

'FLORLOG' (i.o.v. Provincie Oost-Vlaanderen)

Samenwerking tussen siertelers op vlak van logistiek leidt tot kostenbesparingen, efficiëntiewinsten en meer duurzaamheid (daling CO₂). Dat digitalisering hierbij een ondersteunende rol kan betekenen, was eind 2018 een van de conclusies van de studiedag rond digitalisering en slimme logistiek. De POM neemt, samen met Dienst Landbouw & Platteland, een ondersteunende rol op bij de uitwerking van het nieuwe project FLORLOG. In dit project ontwikkelen VIL en PCS (projectuitvoerders) een innovatief, gedigitaliseerd, logistiek samenwerkingsmodel dat de Vlaamse sierteeltsector een sterke kans geeft op een leefbaar businessmodel voor de toekomst.

'MEER ETEN UIT DE KORTE KETEN' (i.o.v. Leader Grensregio Waasland)

Samen met EROV en Plattelandscentrum Meetjesland werd een project opgestart rond korte keten in het Waasland, met als doel het volume te verhogen via afzet van hoeve- en streekproducten bij bedrijven (B2B). Een commercieel medewerker brengt enerzijds het aanbod (i.e. de producenten uit het Waasland) en anderzijds de vraag (i.e. B2B-afnemers) proactief in beeld. Vervolgens worden oplossingen gezocht: hoe krijgen we het aanbod bij de vraag? De POM treedt hierbij op als facilitator richting havens en bedrijventerreinen en werkt mee aan de bepaling van het optimale logistieke model.

HAVEN EN HINTER (i.s.m. Provincie Oost-Vlaanderen)

Doel van het project is te komen tot een beter locatiebeleid tussen de havens en het hinterland (logistieke en industriële activiteiten effectief op de juiste plaatsen). Hiervoor werd een partnernetwerk en een gezamenlijk actieplan opgezet. Op die manier kan het ontwikkelings-, reconversie- en uitgiftebeleid in het havengebied en in de industriële en logistieke zones in het nabije hinterland optimaal op elkaar afgestemd worden.

In 2022 werd het project geëvalueerd aan de hand van een SWOT-analyse en een eindrapport. Er werd besloten om de eindproducten van de werkpakketten verder af te werken en driemaandelijke meetings te organiseren. De POM heeft het terreinpaspoort afgewerkt in het kader van werkpakket 5 'Typologie bedrijven en vestigingsfactoren'.

GROEN TRANSPORT OVER DE WATERWEGEN VAN GOEDEREN EN PERSONEN: EEN PROVINCIAAL VERHAAL (Klimaatfonds Provincie Oost-Vlaanderen)

De overkoepelende doelstelling van dit project is om een laadklep te ontwikkelen voor de stadsboot die gebruikt wordt in het project AVATAR. De laadklep dient multifunctioneel ingezet te worden op verschillende locaties in Oost-Vlaanderen (Gent, Deinze, Aalter, Eeklo), maar moet ook geschikt zijn voor verschillende ladingdragers (palletten voor bouwmaterialen, Deense karren voor sierteeltsector, ladingdragers voor korte keten producten, fietsen). In 2022 werd voorbereidend studiewerk uitgevoerd voor het type laadklep door Urban Waterway Logistics en OHB. De POM volgt het project mee op als facilitator tussen de verschillende betrokken partijen.

DUURZAAM VERVOER VAN PRODUCTEN VAN VELD TOT VORK (Innovatieve Landbouwprojecten dienst Landbouw)

In dit project wordt gezocht naar testvaarten voor Oost-Vlaamse bio-boeren (korte keten). Hierbij wordt gebruikgemaakt van de stadsboot die ingezet wordt in het project AVATAR. Projectuitvoerder is Urban Waterway Logistics. De POM volgt het project mee op als facilitator tussen de verschillende betrokken partijen.

VOORBEREIDING PROJECT 'MAGAZIJNHULDEN VAN MORGEN' (Interreg Vlaanderen-Nederland)

Magazijnmedewerkers volgen te weinig aangepaste opleidingen om hen competent aan de slag te houden, en dat probleem wil het project 'Magazijnhulden van morgen' aanpakken. VDAB heeft in 2022 gewerkt aan de voorbereiding van een Interreg Vlaanderen-Nederland projectvoorstel (vooraanmelding). De POM nam hierbij een ondersteunende rol op, waarbij het potentieel van Fabriek Logistiek werd aangegeven als te gebruiken testruimte voor het project (als externe partner).

VOORBEREIDING PROJECT INNOWATR (Interreg North Sea Region)

De binnenvaartsector is sterk gefragmenteerd en het is moeilijk om in deze sector innovaties te realiseren (zeker vanuit het standpunt van de eigenaar van het schip). Daarom wordt in dit project het concept van binnenvaartcoalities geïntroduceerd (Freight Flow Coalitions – FFC's). Een binnenvaartcoalitie vormt een quadruple samenwerking tussen partijen die een rol kunnen spelen in het keuzeprocess voor gebruik van binnenvaart. Hierbij is een belangrijke rol weggelegd voor een neutrale facilitator. Het project InnoWaTr zal acht vrachtstromen groener maken. In plaats van stakeholders die suboptimaal naast elkaar werken, zorgt InnoWaTr ervoor dat de betrokken partijen samenwerken in een actieve, kostenefficiënte, optimale en duurzame wijze waardoor de kans stijgt dat binnenvaart zal gebruikt worden. In Oost-Vlaanderen zullen drie van de acht vrachtstromen uitgewerkt worden. De POM treedt op als projectpartner.

SAMENWERKING MET NORTH SEA PORT EN MULTIMODAAL VLAANDEREN

In 2022 hebben North Sea Port, MultiModaal Vlaanderen en de POM gezocht naar een geschikte formule om volgende doelstellingen te kunnen realiseren:

1. hoe kunnen bedrijven overtuigd worden om meer stromen te bundelen of te vervoeren via binnenvaart of spoor?
2. hoe kunnen bedrijven overtuigd worden om North Sea Port minstens te overwegen bij het logistiek keuzep proces?

Als testcase werd een infosessie georganiseerd bij bedrijventerreinvereniging Industriezone 2 Ninove Noord vzw.

DE BIERTREIN

De ambitie van het project 'De Biertrein' is om een groot deel van de goederenstromen tussen AB In-Bev (Jupille) en Delhaize (Ninove) van de weg naar het spoor te verschuiven. De POM nam destijds het coördinatorschap op zich om effectief een spoorshuttle tussen Jupille en Ninove te realiseren. De nodige partners werden in het verleden rond de tafel gebracht, de gezamenlijke doelstelling voor het bekomen van een win-win werd gedefinieerd en er werd een vertrouwensband gecreëerd. In 2022 volgde de POM vanaf de zijlijn wat er op het gebied van infrastructurele werken gebeurde. Zo werd bevestigd dat Remitrans in Ghislenghien een terminal zou bouwen om in eerste instantie conventionele wagons vanuit Frankrijk te ontvangen. Eens deze rijdt wordt het dossier weer concreter en is er een verhoogde slaagkans om het project te kunnen herstarten.

REGULIERE WERKING

WERKING ENERGIEMAKELAAR

In 2022 is Energiemakelaar onder de koepel van het Emma Leclercq Fonds opgenomen in de reguliere werking van de POM. Daarmee wordt duidelijk dat cases die opgenomen worden door Energiemakelaars, gezien kunnen worden als potentiële investeringsdossiers voor het Emma Leclercq Fonds. Dit moet de kansen op effectieve investeringen door het Emma Leclercq Fonds verhogen.

Een Energiemakelaar initieert de uitwisseling van onbenutte reststromen door partijen (bedrijven, overheden, gebouwbeheerders,...) te verbinden en hen te begeleiden in de uitwerking van een economisch, ecologisch en maatschappelijk verantwoord 'businessmodel'.

Concreet moet de werking Energiemakelaar bijdragen tot het beter 'future proof' maken en tot het versterken van de concurrentiepositie van bedrijven(terreinen), tot een meer stevige verankering van bedrijven en tot meer investeringsopportuniteiten voor de POM. Voor de Provincie moet de werking Energiemakelaar bijdragen tot de realisatie van (specifieke acties uit) haar klimaat(actie)plan en beleidsplan ruimte. Het moet meer bepaald de kans tot realisatie van energielandschappen en EHUBt verhogen en finaal bijdragen tot CO₂-reductie door realisatie van duurzame energieprojecten.

In 2022 werden een zestal casussen verder begeleid en ondersteund richting realisatie. De casussen betreffen bedrijven(terreinen) of gemeenten die (overschotten van) energie willen uitwisselen met andere actoren. De bronnen variëren van drijvende zonnepanelen, over restwarmte uit het droogproces van karton tot batterij-buffers.

Energiemakelaar is een nieuw beroep. Zo wordt al doende duidelijk dat er breder gekeken moet worden dan warmtenetten en energiedelen, dat er nood is aan meer voorbeeldcases en dat de leercurve sneller moet verlopen. Het is ook duidelijk dat de nieuwe beroepsgroep verder moet professionaliseren. Daarom is alvast het 'Platform Energiemakelaar' opgericht, om kennis en ervaringen te delen, om complementair te werken en om nieuwe energiemakelaars beter op weg te helpen.

BELEIDSPLAN RUIMTE VAN DE PROVINCIE OOST-VLAANDEREN

De Provincie Oost-Vlaanderen startte een traject op voor de opmaak van een Provinciaal Beleidsplan Ruimte. Nadat de strategische visie in 2019 werd goedgekeurd door de deputatie, lag de focus sinds 2021 op de opmaak van de eerste groeinota's rond de drie beleidskaders 'robuuste en veerkrachtige ruimte', 'circulaire samenleving' en 'solidaire (be)leefomgeving'.

De POM droeg in 2022 bij aan de opmaak van de groeinota circulaire samenleving en werkte mee aan:

- de werkgroep agrohubs vanuit kennis glastuinbouw;
- de opbouw van de kenmerken van logistiek hubs;
- het info- en netwerkevenement rond de lancering van het voorontwerp beleidsplan ruimte provincie;
- de werksessie 'Van visie naar actieprogramma'.

PROVINCIALE SUBSIDIE BEDRIJVENTERREINEN (i.s.m. Provincie Oost-Vlaanderen)

In 2022 werden zes dossiers door de POM opgevolgd (Verrebroek, Dendermonde, Wetteren, Deinze, Zele en Gentbrugge). De nadruk lag op duurzame mobiliteit (elektrisch en fietsen) en energie. Zo kwamen er, onder andere dankzij deze subsidie, zestien publiek toegankelijke laadpalen in Gentbrugge. In Wetteren, bedrijventerrein Vantegem, beslisten alle elf bedrijven om in te stappen in een traject rond energiedelen, getrokken door DDS en ondersteund door de POM. In de eerste fase worden hoofdzakelijk metingen gedaan. Daarnaast werden zes dossiers ingediend en goedgekeurd (Bepasin Sint-Niklaas, Deinze-Noord, Lievegem, Zele, Geraardsbergen en Deinze - Rond de Watertoren).

PROJECT BRIEL - BAASRODE (i.s.m. Provincie Oost-Vlaanderen & Waterwegen en Zeekanaal nv)

De Provincie Oost-Vlaanderen, de Vlaamse Waterweg nv en de POM werken samen om het gebied Briel in Baasrode om te vormen tot een duurzaam en kwalitatief bedrijventerrein, met veel aandacht voor de leefbaarheid van de omwonenden, mobiliteit en ruimte voor groene maatregelen. Dit project moet leiden tot een watergebonden bedrijventerrein, gezien de ideale ligging aan de Schelde (www.pomov.be).

Voor 2022 kunnen de volgende acties vermeld worden:

- als projectcoördinator organiseerde de POM twee projectgroepvergaderingen.
- opvolgen van de stand van zaken van de haalbaarheidsstudie voor de heropening van de spoorlijn L52 tussen Puurs en Dendermonde in het kader van het Strategische Meerjareninvesteringsplan (SMIP) van Infrabel.
- overleg met de stad Dendermonde en twee (mogelijk) watergebonden bedrijven die zich wensen te vestigen op de site.
- communicatie: (1) de POM houdt de website van het project up-to-date;
(2) de POM is permanent contactpunt.

RUIEN – KLUISBERGEN (brownfieldconvenant) (i.s.m. Provincie Oost-Vlaanderen)

Sinds de stopzetting van de elektriciteitscentrale van Ruien onderzoekt de Provincie Oost-Vlaanderen de potenties van deze site voor de herontwikkeling tot een duurzaam watergebonden bedrijventerrein. De POM is regisseur in het brownfieldconvenant en neemt een rol op in functie van expertise in logistiek, duurzaamheid, beheer en energie. De nv Global Herpelgem is eigenaar en ontwikkelaar.

In 2022 voerde de POM de volgende acties uit:

- opvolgen van de stuurgroepvergaderingen in functie van brownfieldconvenant;
- deelname aan een workshop in het kader van de opmaak van het beeldkwaliteitsplan;
- opvolgen van de werkgroepvergaderingen mobiliteit, water en beheer;
- onderzoeken - samen met de Provincie - van de opportuniteit om Ruien te ontwikkelen tot een EHUBt en opvolgen van de studie businessplan voor een energiecoöperatie;
- voeren van eerste gesprekken met ontwikkelaar in functie van de samenwerking met Energiemakelaar.

BIJZONDER ECONOMISCH KNOOPPUNT (BEK) ZAUBEEK (i.s.m. Provincie Oost-Vlaanderen)

De Provincie Oost-Vlaanderen startte een traject op voor de opmaak van een Provinciaal Ruimtelijk Uitvoeringsplan voor het Bijzonder Economisch Knooppunt Zaubeeek in Kruisem. De POM maakt deel uit van de stuurgroep, gaf advies bij de opmaak van de startnota, nam deel aan werkoverleg met betrekking tot het economisch programma voor de uitbreiding van het BEK en ondersteunde de Provincie met een basisonderzoek naar de financiële haalbaarheid (in functie van de afbakening van het te ontwikkelen gebied).

OOST-VLAAMS OVERLEGPLATFORM TRANSPORT EN LOGISTIEK

Het Oost-Vlaams Overlegplatform Transport en Logistiek (OPTL) is een forum voor uitwisseling van kennis en informatie over de logistieke arbeidsmarkt. Het platform streeft ernaar om de beeldvorming rond logistiek en transport accuraat en op een positieve manier te promoten, de instroom van arbeidskrachten in de logistieke sector en de transportsector te verbeteren en voldoende, kwaliteitsvolle opleidingen te helpen ontwikkelen.

Om deze doelstellingen te realiseren en om daarbij een optimale afstemming tussen het bedrijfsleven en de opleidingsverstrekkers te garanderen, brengt het OPTL verschillende partners en initiatieven samen, faciliteert en stimuleert informatie-uitwisseling en organiseert actief overleg tussen de betrokken partijen. In 2022 organiseerde de POM één bijeenkomst. VDAB is trekker van het platform, de POM neemt een ondersteunende rol op.

SAMENWERKING MET HOGENT, NORTH SEA PORT EN HOGESCHOOL ZEELAND

In het kader van de bacheloropleiding Supply Chain Management (Logistiek Management) aan de HOGENT en Hogeschool Zeeland werd door de studenten een case uitgevoerd rond deellogistiek in North Sea Port (academiejaar 2021-2022). Met deellogistiek wordt bijvoorbeeld het delen van heftrucks of het delen van opslagruimte bedoeld. De POM was samen met North Sea Port en VIL 'opdrachtgever' van deze case. Op deze manier wordt relevante informatie verzameld die de werking van de POM ondersteunt en oriënteert.

CERTIFICERINGS- AUTORITEIT

Het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) is een van de structuurfondsen die door de Europese Unie werd opgericht om de regionale samenwerking te bevorderen en te ondersteunen. Met dit beleid wil de Europese Unie de verschillen tussen de ontwikkelingsniveaus van de regio's verkleinen. Verscheidene programma's en initiatieven kunnen dankzij dit fonds een waaier aan projecten ondersteunen die innovatieve en duurzame oplossingen uitwerken.

Per programma is er een Managementautoriteit, een Certificeringsautoriteit en een Auditautoriteit. De Certificeringsautoriteit (CA) vormt het financiële luik van de driekoppige aansturing en is verantwoordelijk voor het waarborgen van de juistheid en de betrouwbaarheid van uitgavenstaten en betalingsverzoeken binnen EFRO van de Europese Commissie. Sinds 01/07/2016 is de CA door het Provinciebestuur operationeel ondergebracht bij de POM.

Voor de periode van Interreg V (2014-2020) ondersteunt de CA vijf Interreg programma's en één initiatief:

- Interreg Vlaanderen-Nederland
- Interreg Europe
- Interreg 2 Seas Mers Zeeën
- Interreg France-Wallonie-Vlaanderen
- Interreg North-West Europe
- Urban Innovative Actions Initiative

Voor de periode van Interreg VI (2021-2027) ondersteunt de CA drie Interreg programma's en één initiatief:

- Interreg Europe
- Interreg France-Wallonie-Vlaanderen
- Interreg North-West Europe
- European Urban Initiative

Voor elk van deze programma's en initiatieven staat de CA in voor:

- het controleren van betalingsaanvragen van een project en uitbetalen van EFRO aan de projectverantwoordelijke;
- het opstellen van betalingsaanvragen en rekeningen van een programma of initiatief, het certificeren en indienen bij de Europese Commissie;
- het beheren van alle bankrekeningen van een programma of initiatief;
- het waarborgen en voeren van een nauwgezette boekhouding van alle transacties van een programma of initiatief.

POM Oost -Vlaanderen • PAC Het Zuid • W. Wilsonplein 2 • 9000 Gent
T 09 267 86 00 • info@pomov.be • www.pomov.be

